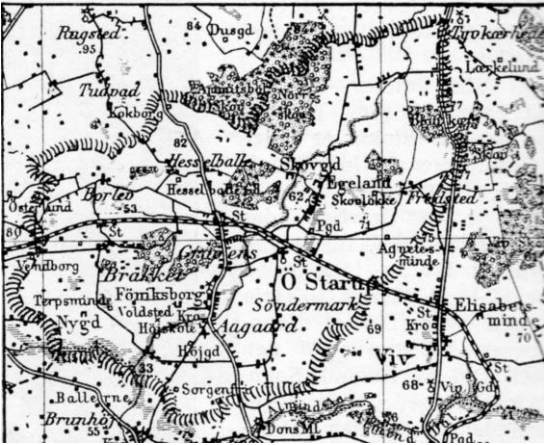

Udvikling - afvikling – udvikling

Sognet hedder Øster Starup sogn, på trods af at landsbyen Øster Starup er væsentlig mindre end sognets største bebyggelse, nemlig Ågård – Gravens området. Men sådan har det ikke altid været.

Ved folketællingen i 1801 boede der 204 beboere i Starup og kun 135 personer i Ågård, på det tidspunkt var der ikke nogen bebyggelse, der hed Gravens.

Det er naturligvis sognekirken, der altid har været kaldt Øster Starup kirke, som oprindeligt har givet navn til sognet.

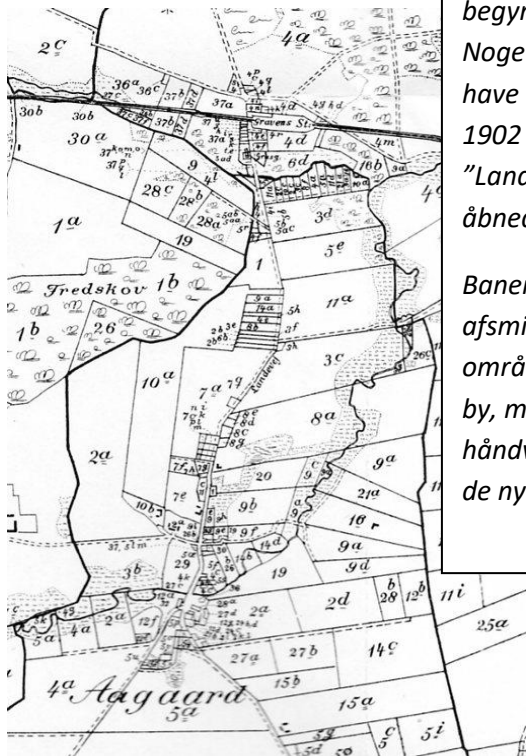
Ågård – Gravens udviklingen startede med anlæggelsen af Kolding – Egtved banen, som blev indviet i 1898, Indtil da havde Ågård – Gravens stort set kun bestået af bebyggelsen Ågård by, langs det der nu er Bramdrupvej.

Kortet til venstre er et matrikelkort fra 1821 – 1867, Som det ses er der ingen bebyggelse omkring Ådalsvej – Bramdrupvej. Øverst går Ådalsvej.

Gravens bebyggelsen opstod først ved anlæggelse af Kolding – Egtved banen.

Hvor navnet Gravens kommer fra er der nogen uvished om, måske er det efter en lergrav, som har været i området, Gravens Hauge (Have), har været kendt i området før anlæggelse af banen, og det er formentlig dette forhold, der har givet navn til stationen.

Ved banes anlæggelse, begyndte en byudvikling. Noget en hver stationsby bør have er et jernbanehotel. I 1902 byggedes "Landbohjemmet", som åbnedes som afholdshotel. Banens anlæggelse have afsmittende virkning på hele området også helt ned i Ågård by, mange handlende og håndværkere blev tiltrukket af de nye muligheder.

I 1925 var der således:

1 bager	1 landbetjent
1 brugs i Ågård, Brakker og Starup	1 karetmager
1 cyklehandler	1 bødker
2 elektrikere	1 læge
1 fotograf	1 boghandler
3 købmænd	1 biograf
1 slagter	2 kro/hotel
1 manufakturforretning	1 urmager
1 trikotage og herreekvipering	2 træskohandlere
2 skræddere	

I 1911 kom der også mejeri i Gravens, på trods af at der allerede fra 1889 havde været mejeri i Ågård.

I en gammel vejviser fra omkring år 1900 om Øster Starup Vester Nebel Sogn, er fundet:

Større Gaarde:

Toftvang, J Daugaard
Skovlykke, N A Sager
Agnetesminde, Petersen
Skovgaard, Olsen
Bøgskov, Kragh Kroer
Nordballegaard, Mikkelsen
Hesselballegaard, A Thygesen
Gammeleje, Joh Boesen
Føniksborg, Jakobsen Hvid
Nygaard, Løjtnant Thymann
Terpsminde, P Terp
Højgaard, Andreasen
Elkjærholm, Petersen

Landvæsenskommissær:

N A Sager, Fredsted

Sogneraadsmødlemmer:

H Munk, Aagaard,

A Thygesen, Hesselballe,

P Madsen, Starup

Sognepræst:

Carlsen, Starup

Valgmenighedspræst:

Briicker, Aagaard

Sognefoged:

J Kyed, Starup,

M Fischer, Aagaard,

N Ebbesen, V Nebel

Skoler i

Starup,

Aagaard,

Brakker,

V Nebel

Skolelærere og Lærerinder:

Joh Skov, Starup,

Abitz, Aagaard,

Buch, Brakker,

P Petersen, V Nebel,

Lindholm, Aagaard Friskole

Læge:

Winther, Aagaard

Dyrlæger:

Hørlyk, Starup,

Nielsen, V Nebel

Jordemoder:

Nielsen, Aagaard

Posthus i

V Nebel

Gravens

Station i

Gravens

Brakker

Stationsforstander :

Ravn, Gravens

Lægds mænd:

J Kyed, Starup,

M F i s c h e r Aagaard,

N Ebbesen, V Nebel

Forligsmægler:

Th. Nielsen, Borlev

Vurderingsmand for Kreditforeningen:

N A Sager, Fredsted

Vurderingsmand for Ejendomsskyldsætning:

Hans Jensen, V Nebel

Sparekasse i

Aagaard

Stævningsmand:

A. Sørensen, V Nebel

Telefonstation i

Aagaard

Arkitekt:

P Knudsen, Aagaard

Bagere:

Aagaard Mølle og Bageri

Blikkenslager:

Andersen, Aagaard

Bødker:

H Munk, Aagaard

Brugsforeninger i

Starup,

Aagaard,

Brakker

V Nebel

Detallist:

Andreasen Nielsen, Gravens

Fotograf

Paaskesen, Aagaard

Høkere:

Chr Eg

P Olsen, Fredsted

N Mark,

V Nebel Kro hos Henriksen

Karetmagere:

Joh Jensen, Starup

Hansen, Aagaard

Kroer i

Aagaard

V Nebel

Murer:

P Knudsen, Aagaard

Møllere:

Petersen, Aagaard,

Petersen, Elkjærholm

Mejerier:

Aagaard Andelsmejeri

Sadelmager:

Spanier, Aagaard

Skomagere:

Nicolajsen, Aagaard

Schytt, V N

Skræddere:

Sørensen, Gravens

Schmidt, V Nebel

Vurderingsmænd for Ejendomsskyldsætning:

A Petersen, Varmark,

J Jørgensen, Steensgaard

Slagter:

A Rasmussen, Gravens

Smede:

Nielsen, Fredsted,

Mortensen, Starup

Mortensen, Aagaard,

Madsen, V Nebel

Christensen, Brakker

Snedker:

Bruun, Starup

Tømrer:

P Knudsen, Aagaard

Teglværk:

Skovgaard

Uhrmager:

Nielsen, Aagaard

Træskomænd:

J P Knudsen, Aagaard,

N Roed, Aagaard

Mortensen, Gravens

Forsamlingshuse i

Starup,

Aagaard,

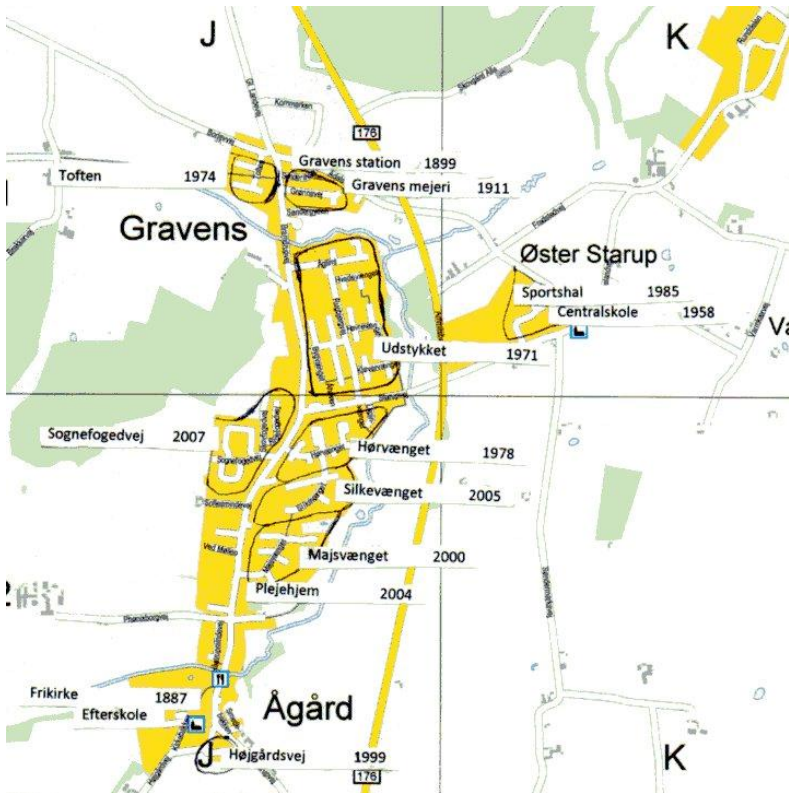
Vester Nebel

Højskole i Aagaard

Kolding - Egtved banen blev nedlagt i 1930, det betød ikke, at byudviklingen hørte op, vel snarere tvært imod. Der flyttede fortsat håndværkere og handlende til byen. Man kunne simpelthen få alt hvad man behøvede i de lokale butikker. De fleste butikker bestod op til omkring 1970erne. Men da tog afviklingen fart. Den eneste dagligvarebutik der er tilbage i sognet er Ågård Daglig Brugs. Allerede i 1974 nedlagdes Brakker Brugs og i 1980 Øster Starup brugs. Mange af de lokale arbejdspladser forsvandt også. Ågård mejeri stoppede i 1965. I 1976 købtes mejeriets bygninger af Risbjerg Plast, virksomheden havde omk. 20 arbejdspladser i 1987, men produktioner her er også stoppet. Gravens mejeri nedlagdes i 1975, her solgtes bygningerne senere til Novodan , som i 1985 beskæftigede 25 personer, i 1987 flyttede virksomheden til Kolding, bygningerne overtoges af Naga tavlefabrik, som gav arbejde til mange, især unge mennesker, denne produktion er også stoppet. Fodboldstøvle fabrikken Lockey, havde i 1962 28 ansatte, i 1976 flyttede firmaet til Stilling.

Samtidig med at arbejdspladserne forsvandt i byens virksomheder, skete en tilsvarende udvikling i landbruget. I 1906 var 69% af de erhvervsaktive i sognet beskæftiget ved landbrug, i 1976 var dette tal kun 19%.

Fra at være en driftig stations- og handelsby gik byen over til at være "soveby", der husede mennesker som pendlere til arbejde i fortrinsvis Kolding, Vejle og Billund. Dette har været betinget af en ganske voldsom udstykning af parcelhuskvarterer.

Der er dog fortsat arbejdspladser i sognet:

ECM industris A/S i Starup med omkring 70 medarbejdere.

Kolding maskinforretning på Bramdrupvej med omkring 10 ansatte.

Maskinstationen A/S på kornmarken som har op mod 20 ansatte.

Kommuneskolen med omkring 40 ansatte.

Efterskolen med mellem 20 og 40 ansatte.

Designmodul A/S på kornmarken med mellem 10 og 20 ansatte.

Der er børnehaver.

Mange håndværkervirksomheder, tømrere, snedkere, malere, smede og murere.

Der er to kroer og to forsamlingshuse og to kirker.

Mange foreninger indenfor idræt og kultur.

Mange store landbrug.